

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ל' סיון תשע"ג: הדלקת נרות: ירושלים 7:08 תל-אביב: 7:23 חיפה: 7:16 מוצאי שבת: ירושלים: 8:26 תל-אביב: 8:28 חיפה: 8:30 ר"ת: 9:00

פרשת קרח

החזקת לומדי תורה

הופץ השבוע
"בריאות ורפואה" – 69

להחזיק ולתמוך בתלמידי חכמים שמקדישים עצמם כליל ללימוד התורה!
נלמד מהפסוק: "ולבני לוי נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלף עבודתם" (פרק יח-כא)

מפסוק זה לומדים על מצות מעשר ראשון שנתחייבו בני ישראל לתת חלק אחד מעשרה חלקים ללויים. וכתב החינוך (מצוה שצ"ה): "משרשי המצוה, לפי ששבט הלוי בחר השי"ת בתוך אחיו לעבודתו תמיד במקדש, על כן היה מחסדו יתברך לתת להם מחיתם דרך כבוד, כי כן יאות למשרתי המלך שתהיה ארוחתם מזומנת להם על ידי אחרים שיכינוהו להם, ולא יצטרכו הם ליגע בדבר זולתי בעבודת המלך היקרה... ומסיים החינוך: "והמחיה משרתי הא-ל בממונו, ברכת השי"ת תנוח עליו בכל אשר יש לו. וזהו אמרם ז"ל (אבות ג-ג) מעשרות סייג לעושר.

וכתב הרמב"ם (פרק יג מהלכות שמיטה ויובל ה' יג): "ולא שבת לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל ולעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו... הרי זה נתקדש... ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים".

ביאר החפץ חיים (עה"ת): מכיון שלשבת לוי לא היה נחלה בארץ ישראל (ככתוב בפר' שופטים יח-א), לכן נצטוו לתת להם תרומות ומעשרות, כי צריך להחזיק לשבת לוי את חלקם המגיע להם חלף עבודתם אשר הם עובדים עבור ישראל. והנה כיום תופסים לומדי התורה מקום הכהנים והלויים מלפנים, ולהם צריך לתת מה שנתנו לכהנים וללויים, בכדי שיכולו ללמוד מתוך מנוחת הנפש.

ופירש החפץ חיים את הפסוק: "הנה יום בא בווער כנתנור" שביארוהו הז"ל על יום בו ידרוש הקב"ה את עלבונה של תורה. יבוא יום שהקב"ה יתבע את עלבון הזנתת התורה מלומדיה. והחזקת התורה, ממחזיקיה. עלינו איפוא, להתחזק למען כבוד התורה "בנתה ביתה" זו היא תורה. ללמדך שכל מי שקנה לו דברי תורה, קנה לו בית לעולם הבא (מדרש משלי) "למד" לא נאמר אלא "קנה" ללמדך, שכל המחזיק לומדי תורה יש לו חלק בלימודם.

שינוי (באבות ג-ז): אם אין קמח אין תורה, ואם אין תורה אין קמח" ופירש הצ"ח (להגאון בעל הנודע ביהודה): "אם אין קמח - אם אינך מפרנס את העני התלמיד חכם. "אין תורה" - לא יוכל ללמוד. שכן צער הפרנסה מבטלו. "ואם אין תורה" - וכשתחסר תורה אצל העני, יגרום ל"לאין קמח" שגם לעשיר לא יהיה קמח. כי מחמת העונש על זה, השפע מתמעט.

"התורה קיימת בנס"...

סיפר הגרא"א זסלר זצ"ל, כי באחת האסיפות של ראשי הישיבות שהתקיימה בוילנא, התבטא מאן דהו כי נראה לו שהישיבות לא תתקיימנה לאורך ימים, משום שאין בסיס טבעי לפרנסתן ותמיד המה כמו מרחפות באויר...

הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל שהיה נוכח באותו מעמד השיב לו מיניה וביה: "אל דאגה, התורה צריכה לעמוד בנס דוקא, כדברי חז"ל הקדושים, ומעולם לא היה לה שום בסיס טבעי!"
מרבצי תורה ומוסר

"עניי ארץ ישראל קודמין"...

סיפר הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל: "בעיר ביאליסטוק התגורר גביר אדיר, אשר הרבה לתרום מהונו לטובת כלל ישראל. יום אחד ביקשני דודי הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שאסע אליו ואבקש ממנו תרומה הגונה לטובת ישיבתו - ישיבת סלוצק. אולם הוסיף ואמר לי, שבדרכי לאותו גביר אכנס לעיירה ראדן ואתיעץ בדבר עם החפץ חיים שהכיר מכבר את אותו גביר.

כאשר הגעתי לביתו של החפץ חיים ואמרתי לו שהנני בדרכי לאותו גביר, לבקש ממנו תרומה עבור הישיבה. ביקשני הח"ח שלא אסע לבקש ממנו כסף משום שהוא נותן הרבה לטובת עניי ארץ ישראל ועבור לומדי התורה שבה ואלו קודמין. **מאיר עיני ישראל**

"עדיף לקבל מיהודים כשרים"...

בזמן מלחמת תשי"ח היה הגרי"ז סלוביניצ'יק זצ"ל זכאי לקבל סכום כסף לרווחת משפחתו מהשגרירות הפולנית. אך הוא סירב לקבל. פעם הביע ראש ישיבת מיר הגרא"י פינקל זצ"ל את תמיהתו בפני הגרי"ז מדוע מסרב לקבל את הכסף, וחי בדוחק עם משפחתו.

נענה הגרי"ז ואמר: "אני מאמין באמונה שלימה שיש לי כפי שנגזר ולא חסר לי אפילו פרוטה אחת וא"כ מדוע שאקבל את מה שמגיע לי מגויים, בעוד אוכל לקבל זאת מיהודים כשרים. והרי יותר ממה שנגזר עלי לקבל בין כך לא יהיה לי"י... **עובדות לבית בריסק**

עלון השבוע פרשת קרח הוקדש לעילוי נשמת אבי מורי
ר' משה בן ר' יוסף דוד הגר ז"ל

נלב"ע כז סיון תשמ"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

עלון השבוע פרשת קרח הוקדש לעילוי נשמת האשה

מרת גולדא טייבל בת ר' יוסף זצ"ל
אלמנת ר' אהרן עבי בן ר' שמחה הלוי זצ"ל

נלב"ע כז סיון

ת.נ.צ.ב.ה.

לרדוף אחר השלום ולהתרחק ביותר מן המחלוקת!

נלמד מהפסוק "זיקה קרח" (פרק טז-א)

ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, והוה שתרגם אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת".

האם מותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת?

יש לדון, האם מותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת? והנה בגמרא ירושלמי (פאה ה"א) מבואר שמותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת, והראיה לכך, מנתן הנביא שאמר לבת שבע "ואני אבא אחריך [אל דוד] ומלאתי את דבריך". כלומר: יוסיף לשון הרע על מה שסיפרת.

והביא הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל בשיעורו (מבוא בהערות מו"ק טז.) את קושיית **גליון הש"ס** בשם **החתם סופר**, שאם כן, הכיצד הביאה הגמרא בתלמוד בבלי (מו"ק טז.) ראייה מהפסוק הנאמר אצל דתן ואבירם "העיני האנשים ההם תנקר" שמותר לשליח בית דין לספר לשולחיו לשון הרע על אלה שנשלח אליהם (כמו שאירע בפרשתינו) הרי כאן סיפר על דתן ואבירם שהם בעלי מחלוקת, ועליהם הותר לספר לשון הרע, אבל בשאר מקרים יתכן שאסור לשליח בית דין לספר!?

והביא הגרי"ש שיש מתרצים כי התלמוד בבלי חולק בזה על הירושלמי וסובר שאסור לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת וממילא שפיר יש ראייה שלשליח בית דין מותר.

ואילו הגליון הש"ס תירץ שמותר לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת רק באופן שעל ידי כן תצא תועלת להשתיק המחלוקת כמו במקרה של נתן הנביא ובת שבע (שבירושלמי) אך במקרה של דתן ואבירם אין כל התר לספר שהרי לא היה בכך כדי להשתיק המחלוקת, וכל ההיתר הוא משום "שליח בית דין".

עד כמה גדולה כוחה של מחלוקת?

פעם, בעת שנשא **החפץ חיים** שיחה בישיבתו, שאל על מה שכתוב אצל יעקב אבינו, כשברך את שמעון ולוי (בראשית מט-ו) אמר "בסודם אל תבוא נפשי, בקהלם אל תחד כבודי" ופירש רש"י: "בקהלם" - כשיקהיל קרח שהוא משבטו של לוי את כל העדה על משה ועל אהרן. "אל תחד כבודי" - אל יתייחד עמהם שמי, שנאמר בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ולא נאמר בן יעקב.

ושאל החפץ חיים: מדוע יעקב התפלל רק ששמו לא יוזכר באותה המחלוקת ולא התפלל שהמחלוקת כלל לא תפרוץ?

ותירץ לו הגאון **רבי משה לונדינסקי** זצ"ל (ראש הישיבה): "כנראה שאפילו ליעקב אבינו לא היה הכח להתפלל שהמחלוקת כלל לא תפרוץ, שכן כה גדול כח המחלוקת עד שאפילו יעקב בתפלתו לא יכל לפעול שלא תהיה, לכן רק התפלל ששמו לא יוזכר שם". החפץ חיים ששמע את הדברים של רבי משה נהנה מהם מאד ואמר שאכן הם לאמיתתם של תורה. (עפ"י ח"ח חיינו ופעלו)

ישנם אנשים המתעברים על ריב לא להם. כאשר "מריחים" הם באש המחלוקת נחפזים ללבות את האש, אף בלי לדעת על מה ולמה נטושה המחלוקת.

עליהם נאמר הפסוק (במשלי כג) "מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לוי". ולכאורה תמוה: מדוע הזכיר הפסוק "אזני כלב" ולא חיה אחרת שנשיכתה קשה משל כלב?

פירש זאת יפה הגה"צ **רבי בן ציון** זצ"ל (אב"ד זכירנא): לפי שטבע הכלבים, כאשר שומעים הם כלב אחד נובח, כולם עוזרים על ידו ומתחילים לנבוח עמו אעפ"י שאינם יודעים את סיבת הנביחה, על מה ולמה, ועל מי הוא נובח. כך הוא המתעבר על ריב לא לו, והוא אינו יודע סיבת הריב ועם מי הצדק [פעמים גם המריבים עצמם לא יודעים...], ובכל זאת מתערב, או-אז הריחו "מחזיק באזני כלב" - עושה מעשה כלב הרגיל להתעבר על ריב לא לו.

כמה מגונה המחלוקת...

כאשר הגיע הגאון **מטשיבין** - **רבי דב בעריש** ויידנפלד זצ"ל לירושלים, אמר לו יהודי אחד שבירושלים צריך זהירות מיוחדת, שכן יש בהם חוגים רבים, וכל פעולה שעושים צריך לראות האם זה לא נטילת צד במחלוקת. השיב לו רבי דב בעריש: "לצורך מחלוקת צריך להיות לפחות שני צדדים. בי לא ימצאו אף פעם את הצד השני... אי"כ אקוה להשי"ת שאנצל מזה".

עד כמה סלד ממחלוקת, סיפר תלמידו הרה"ג **רבי נחום ברגמן**: פעם הוזמן לאיזו אסיפה בה השתתפו גם כמה מגדולי ישראל, וכשהתקרב למקום שמע שמתווכחים בחריפות, נתקף רבי דב בעריש בחרדה ואמר לו: "יזה לא המקום שלי, זה לא המקום שלי". והרגיש שברצונו להמלט מהמקום במהירות האפשרית, ואכן השיגו את המונות הראשונה ונסעו משם.

וסיפר אחד ממקורביו, שפעם התקבלו בביתו מכתבים. הבחין רבי דב בעריש שאותו מקורב פותח את אחד המכתבים וסוגר מיד בחזרה. ביקש ממנו רבי דב שיקריא לו מה שנאמר במכתב. ניסח הלה להתחמק, באומרו שזה מכתב השמצה של סיעה אחת על רעותה באחת המפלגות.

להפתעתו זרזו רבי דב להקריא לו את המכתב. כשסיים אמר לו: "מה נבחלת? אדרבה, הנך בחור צעיר, עליך ללמוד שכך נראה הרחוב, ועליך ללמוד מזה כמה מגונה המחלוקת וכמה יש להתרחק ממנה".

שר התורה

שמה ימשך לצד אחד במחלוקת...

סיפר הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל: מסופר על הגה"צ **רבי נחום זאב** זצ"ל בנו של הסבא מקלם, כי פעם ביקשו ממנו שיתערב בסיכסוך מסויים לפשר ולהשקיט המחלוקת שהתעוררה. סירב רבי נחום זאב לשמוע על כך, ונימק טעמו כי חושש הוא אולי אחרי שישמע את הענין, ימשך להיות צד במחלוקת. והוסיף רבי נחום לומר כי רק חמשה רגעים יכולים לעמוד בנסיון, ואילו מעבר לזמן זה ישנה סכנה שמה ימשך לצד אחד במחלוקת.

המשיך רבי מיכל יהודה ואמר: עד כדי כך החמיר רבי נחום זאב על עצמו בזהירות גדולה. שכן בעלי המחלוקת נכשלים בהרבה איסורי תורה, ולא רק שהם חוטאים בנפשותם אלא נעשים ח"ו למחטיאי הרבים, וישנה השפעה רעה על המדות. וכמה ביטול תורה נגרם ע"י מצב זה, ועל כל חילול שם שמים ברבים בעולם כולו.

דרכי החיים

המחלוקת גורמת ל"חור בכיס"...

פעם פרצה מחלוקת בראדין סביב למעמד של השוחטים. הקהיל **החפץ חיים** את יהודי העיירה והוכיחם על פניהם במלים כדורבנות, וכך אמר להם בין היתר:

"**יהודי** בעל מחלוקת, למה הוא דומה? למי שיש לו כיס מלא דינרים, אך הנה נפער חור קטן בכיס וסופו של בעליו להפסיד כל ממונו בגלל החור הפעוט הזה! מה יועיל לכם, יהודי ראדין, שאתם עוסקים בתורה ובמצוות, הרי המחלוקת והמריבה גורמת ל"חור בכיס", וכל רכושכם עלול לרדת לטמיון! הרי בגלל המחלוקת עלולה להתקיים בכס ח"ו הקללה "והמשתכר משתכר אל צרור נקוב" (עמוס א-ו).

הרב מפוניבז'

שלא להתלוצץ על הזולת ולא להרבות שחוק וקלות ראש, ושלא לשבת במושב ליצים!

נלמד מהפסוק: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" ... (פרק טז-טז)

וכתב רש"י (מהתנחומא): ויקהל עליהם קרח - בדברי ליצנות כל הלילה ההוא, הלך אצל השבטים ופיתה אותם וכו'. ובמדרש (שוחר טוב תהלים א) דרשו חז"ל: "ובמושב ליצים לא ישב" - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס עליהם את כל הקהל שנאמר: "ויקהל קרח את כל העדה" התחיל לומר לפנייהם דברי ליצנות.

יכולתו של קרח לפתות ולמשוך אחריו בדברי הבל ושטות, מאתים וחמישים איש נשיאי עדה אנשי שם, - אומר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בשיחות מוסר-תשל"א) - מוכיחה עד כמה רב ועצום הוא כוחה של ליצנות! שהרי בשלמא קרח אף שפקח היה מובן איכשהו, מה ראה לשטות זו, לפי שנתקנא בנשיאותו של אליצפן (כמש"כ רש"י), וזו טבעה של קנאה - להוציא את האדם מן העולם. אבל על אותם מאתים וחמישים ראשי סנהדראות עולה התמיהה במלא עוצמתה: מה ראו הם לשטות זו? הלא אצלם לא היה קנאה וכבוד!?

אלא הוא אשר אמרנו: זה כוחה של ליצנות! שאלותיו של קרח מ"טלית שכולה תכלת" אם פטורה מציצית וכן "בית מלא ספרים" אם פטור ממזוזה... כפי שהביאו חז"ל (במד"ר במדבר יח-ג), אף שהיו קושיות של הבל, מכל מקום מתוך שריח של ליצנות נדף מהם היה די בכך כדי לפתות ולמשוך אליהן את נשיאי העדה עד כדי מרידה במשה וכפירה בתורה מן השמים. וע"כ אבדו את עולמם.

כי על כן, יש בכוחה של הליצנות לאבד מן האדם את דעתו השקולה, וכדבריו המאלפים של הרמח"ל ז"ל (בספרו מסילת ישרים פ"ה): "במפסידו הזהירות הם השחוק והלצון. ומי שטובע בהם כמי שטובע בים הגדול, שקשה לו מאד להמלט, כי הנה השחוק מאבד את לב האדם, שכבר אין הטעם והדעה מושלים בו, והרי הוא כשכור או שוטה, אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אין מקבלים הנהגה".

התורה מגלה לנו, ומדגישה לנו זאת, כי האנשים שקמו לחלוק על משה לא היו אנשים פשוטים כלל ועיקר, הם היו "נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם". מה בא הדבר ללמדנו? גודל השפעת הרעה וההרסנית של הליצנות!

מרחיב לבאר זאת הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, וכך כתב: בנוהג שבעולם, מלך שפרצה נגדו מרידה ועלתה בידו להתגבר על המורדים ולהעבירם מן העולם, כיצד מתארים אותם כותבי ההסטוריה? הם מתארים את המורדים כאנשי בליעל שונאי העם וכו' אשר העזו להרים יד במלך... והמלך ביער את הרעים מממלכתו. אך לא כך בתורתנו הקדושה כאשר משה אמת ותורתו אמת בא לתאר את המורדים, גומר עליהם את ההלל: "נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם". הנשמע כזאת?

אלא באה התורה ללמדנו בזאת, שלא יאמין האדם בעצמו, יהיה גדול ככל שיהיה, ולא יתפתה לחשוב הן אני נשיא עדה ומאנשי שם, ממילא אין אני מחוייב כל כך להזהר במעשי. אלא ילמד מכאן כיצד יש במעט דברי ליצנות כדי להעביר אפילו נשיאי עדה על דעתם ודעת קונם ויראה מה עלתה להם.

הוי זהיר בדיבורך...

מעשה שאירע בישיבת באר יעקב בעת שחגגו סעודת שבע ברכות. והנה נעמד תלמיד חכם ונשא דרשה. בתוך דבריו סיפר מעשה מחיי הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. ובתוך הדברים הזכיר מאמרותיו.

אותו דרשן בבקשו להמחיש את הדברים החל לחקות דרך דיבורו של רבי אהרן. מיד נזף בו ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל כי יש בזה משום ליצנות ופגיעה בכבוד גדולי ישראל ולא אבה לדבר עמו כל אותו היום.

מי מעליה ומי מפסיד?

"משכילים" נהגו ללעוג ולהתלוצץ על הסבא מנובהרדוק - הגה"צ רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל. כאשר היו נכנסים לתלמידיו להתברך מפיו של החפץ חיים היה אומר להם:

"דבר מענין הוא, מי שהעולם לועג ומתלוצץ ממנו, סופו שמצליח. הנה ה"משכילים" החופשים בדור של הסבא מנובהרדוק לעגו ממנו. מה נשאר מהם? כלום! תלי עפר! אבל הוא הרביץ תורה לאלפים. הקים עוד ישיבה ועוד מקום תורה... זהו סוד הצלחתו!

עפ"י הגיוני מוסר

קנאה

לשמוח בחלקו ולא לקנא במה שזכה חברו!

נלמד מהפסוק: "ויקהל קרח" (פרק טז-א)

וכתב רש"י: לקח את עצמו לצד אחר להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה. ולהלן (ד"ה ודתן) כתב רש"י: ומה ראה לחלוק עם משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור... אמר קרח... הריני חולק עליו ומבטל את דבריו... עכ"ל. נמצינו למדים, כי הקנאה היא זו שגרמה לקרח להצית את אש המחלוקת על משה רבינו, ולהסית את העדה בדברי כפירה וליצנות, עד כדי נסיון לעקור את האמונה בנבואת משה ובתורה מן השמים.

"הקנאה" - כותב האורחות צדיקים - "באה מגריעות הנפש! אם הוא מקנא ביופיו של אדם, או בגבורתו או בעושרו, הרי אינו חפץ במה שגזר הבורא יתברך. וזה דומה לעבד שיש לו תלוונות על אדונו, ואינו מתרצה בענייני אדונו - אין זה עבד נאמן. וכל שכן שאין להתרעם על הבורא יתברך, אשר כל מעשיו ישרים ונכוחים, שאין להרהר אחריו".

מוסיף האורחות צדיקים: "מן הקנאה תבוא מחלוקת! כמו שתראה בקרח, שקינא בכבוד אליצפן בן עוזיאל ומתוך כך נאבד הוא וסיעתו, אפילו יונקי שדים. הקנאה לבני אדם כחולי הגוף והיא מביאה שחפת. אמר החכם לבנו: השמר לך מן הקנאה, כי היא נכרת בך מפני שפניך משתנים מרוע לב, ואותו האיש שאתה מקנא בו, הוא שמח בצרת לבך, ולמה תשמח שונאך ויקום בך?"

ובמעם לועז הובא: דרכו של הקנאי שמצטער מדוע זוכה חברו למעלה גדולה בעושר ובבנים ובנכסים, עליו לדעת, כי בחשיבה זו הרי הוא פוגע בכבוד שמים, שהרי הקב"ה רצה לתת לחברו טובות אלו. משל למה הדבר דומה? למלך החולק לשריו ועבדיו מעלות כל אחד לפי ראות עיניו. ואם יבוא אחד מן השרים וישאל מפני מה יושב פלוני למעלה, הרי הוא יענש על שפגע במלך. ק"ו במלך מלכי המלכים הקב"ה.

"הכל כדאי"...

במעשה הבא המחיש החפץ חיים עד כמה יכולה הקנאה לשבש דעתו של אדם: פעם פרצה מחלוקת בעיר קטנה בין מושל הכפר לבין שכנו, זה האחרון איים להביא דבתו רעה לפני השלטונות על דברים לא חוקיים שעשה בתור פקיד ממשלתי. אשתו, בנסיון למנוע מבעלה להלשין, טענה: הרי הפקיד שיחרר את בנינו מהצבא, ואם יתפס בעוון יאסרו מיד גם את בנינו.

ענה לה בעלה מבלבל מכעס: "הכל כדאי! כדאי לאסור אותך, אותי ואת בנינו. ובלבד להוריד את זה מגדולתו!..."

חפץ חיים עה"ת - מעשי למלך

זמי בעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

ליבא' כנגד ליבה! / הרב נפתלי וינברג

של קטרוג איום שיש בשמים, מדה כנגד מדה. הקטרוג נוצר בגין סחיטת כספים ממשודכות אומללות שאין להן כסף - ולפיכך חלקן עומדות ברוקותן וזעקתן הנוראה עולה השמימה!

"לדברי המקובלים הגורמים הפוליטיים אינם אלא "השוט" בו מכים אותנו, אך הגורם האמיתי הוא הקטרוג הנורא הנ"ל.

מדובר בדבר נורא ומה גם שההתנהגות נוגדת במפורש את הוראתם הברורה של גדולי ישראל ובראשם מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ויבדלחט"א מרן הגרא"י שליט"א. ופסקו בתי דינים הגדולים כגון העדה החרדית ואחרים שאסור לחיות ברמת חיים שמעבר ליכולת האמיתית וגם אסור לצער אחרים ולגרום להם צער, לחץ, יגון ואנחה באותה מדה.

כמובן, אין אנו יודעים חשבונות שמים. אך כבר הורו לנו הז"ל (במסכת ברכות ה.) "הרואה שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו" - ע"י חשבון מדה כנגד מדה. ובנידון שלנו, רגליים לדבר. ועכ"פ, לחשוש וודאי צריך.

* * *

בעבר הרחוק יותר כתבנו בהרחבה על נושא זה, וזרמו אלינו אין ספור קריאות עידוד ממשפחות שכורעות תחת הנטל. באותם ימים התמלאה תיבת הדואר שלנו, הפקס והטלפון בברכות, שבחים וביישר-כח.

אך טבעה של מציאות, שאעפ"י שיש שיפור ניכר בנושא אבל הנגע עדיין קיים וממשיך להפיל משפחות לחיים של גהינום. וכך, אלפי - ואולי עשרות אלפי בתים - שקעו בעשרות השנים האחרונות למצבים מחפירים.

אין אנו יודעים על רבנים וראשי ישיבות שמדריכים ומחנכים בחורים לעמוד על דרישת סכומים גדולים כתנאי להשתדך, אבל ידוע לנו על הורים שדורשים כך, ה' ירחם עליהם. מה יענו ליום הדין לבית דין של מעלה, האם היא דרכה של תורה!?

אך בדינו לתקן: אין כל ספק שבעולם, שאם אנו לא נתעלם מדמעותיהן של העשוקות כאן - לא יתעלמו מדמעותינו שם למעלה!

לא צריך להיות 'בעל דרגה' כדי לקלוט שהיסחפות המערכת הפוליטית נגדנו באה לעורר אותנו לפעול. גם לא צריך להיות 'מקובל' על מנת להבין שאלפי ורבבות דמעות מלוחות של בנות ישראל עשוקות לא שבות ריקם!

* * *

ה'לב' הוא סמל לפנימיות שבפנימיות האדם. במידה מסוימת משפיע הלב על האדם - אפילו יותר מהמוח. שהרי הלב מבטא את הרצון הפנימי שהוא גבוה יותר מהשכל שמשכנו במח.

הלב הוא מרכז הרגש. הרצון. המשאבה שמובילה את 'הדם הוא הנפש' למרחבי הגוף!

הבה נשמור על הלב. נתחזק! הבה נעצים את ה'ליבא' שלנו ובסייעתא דשמיא נראה נפלאות בהתפוגגותה של ה'ליבה' שלהם וכל יתר הגזרות הרחניות והכלכליות - אמן!

ציבור שומרי התורה והמצוות מלומד ברדיפות שונות ומשונות מאז ומקדם. מאתיים שנות תקופת ההשכלה - וגדולי ישראל שחיו ופעלו בתקופות הללו - התוו עבורנו דרכי חשיבה והתמודדות נוכח הסכנות והגזרות.

תמיד ידענו שכאשר נוחותות עלינו צרות איננו מתמקדים רק באיתור האויב החיצוני אלא בעיקר באיתורו של הגורם הפנימי לצרה. בבחינת 'נחפשה דרכינו ונשובה!'

במכתב שהתקבל במערכת, מעורר הכותב מחשבות אודות צורת ההתייחסות המתבקשת נוכח הגזרות החמורות המוטלות לפתחנו מצד גורמי השלטון - ובכך עוסק המאמר הבא.

* * *

הקב"ה רוצה לחזק אותנו, ולשם כך הציב לפתחנו גזרות חדשות במטרה שנתעורר. אך במה עלינו להתחזק במיוחד?

בדרכם של המגיידים שדורשים כתרי אותיות, נדרוש אף אנו:

המילה 'ליבה' נגזרת מהמילה 'לב', הווה אומר שכל שנחזק את ה'לב' כך ניצל מהגזרות. ובמשפט אחד: **'ליבא' כנגד ליבה'** - שכן: רחמנא ליבא בעי!

כלפי מה הדברים אמורים?

נתייחס כאן לשני נושאים "לבביים", את הראשון אנו מכירים מתוך הניסיון האישי ועל השני עורר שולח המכתב.

מזה שנים שאנו פועלים - בשליחות גדולי הדור זצוק"ל ויבדלחט"א - לחזק את נושא לימוד עניינים שבין אדם לחברו במוסדות הלימוד. אך למרות שאין חולק בדבר החיזוק שלימוד זה מחולל, אנו נתקלים פעמים לא מעטות במחנכים שמוותרים על הרעיון.

הגורם לכך הוא אי הכרה בכך שעניינים שבין אדם לחברו הם ה"לב" של תורתנו הקדושה - כמובא בכל ספרי העבודה והמוסר! דבר כ"כ מהותי לחיים של יהודי חייב להיות חלק חשוב ותמידי של מערכת החינוך, ועלינו ההורים לעורר זאת ולהפציר עד שהבקשה תתמלא בפועל. כדי שלא נהיה, חלילה, שותפים לחינוך המקולקל של הדור.

מורי ורבותי! הבה נחדיר את ה'ליבא' שלנו ובכך נעורר זכות שתמנע את רדיפת מוסדות חינוכנו ב'ליבה' מסוג אחר. (להתייעצות נא להתקשר למשרדנו: 02-5671812)

* * *

כעת נעבור לנושא השני, למכתב שקיבלתי מאדם מוכר ובר סמכא. מחמת חריפות הדברים אינני יכול לצטט את המכתב מילה במילה, אך נביא את העיקר:

"אחד מנכבדי ירושלים, מנקיי הדעת שבה, אמר לי בשבוע שעבר שהמקובלים האמיתיים, הצנועים והמכוונים (שמתפללים אתו כיותיקין!) אמרו לו שהגזרות הכלכליות על עולם התורה הן תוצאה

הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה בישראל - סניף ירושלים ע"ר

רח' שרי ישראל 5 ת.ד. 1008 ירושלים טל: 02-5380936 פקס: 02-5375618

את רב המכר של 'אלן קאר' - 'הדרך הקלה להפסיק לעשן', אפשר להשיג עכשיו במחיר מסובסד. לביור מוקד מכירה הקרוב לביתך: 02-5380936

05484-18490	ביתר עילית:	02-5380936	ירושלים - הפצה מרכזית:
05271-84766	הרצליה:	02-9919377	בית שמש - הקריה החרדית:
04-8674326	חיפה, דפוס אייזנבך:	05276-31125	רמת ב"ש א' (מ. מסחרי):
05271-27837	טבריה:	05731-34537	מודיעין עילית - קרית ספר:
08-8654633	אשדוד:	02576-36591	ברכפלד:

דרושים מתנדבים נוספים ברחבי הארץ, (בפרט באיזור בני ברק) להפצה בביתם ללא כוונת רווח